

<p>Силабус курсу Громадянська освіта</p>	
<p>Освітній ступінь – магістр Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 031 Релігієзнавство Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство» Кількість кредитів – 6</p> <p>Рік підготовки, семестр – 1 рік, 1 семестр</p> <p>Компонент освітньої програми: вибірковий</p> <p>Дні занять: згідно з розкладом занять Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи</p>	
<p>Мова викладання: українська</p>	

Керівник курсу

к.п.н., доц. **Ігнатенко Наталія Віталіївна**

ignatenko1707@ukr.net 0973842914

**Контактна
інформація**

Опис дисципліни

Курс «Громадянська освіта та методика її викладання» у середніх загальноосвітніх закладах» має на меті підготувати студентів до викладання у школі навчальної дисципліни «Громадянська освіта» та забезпечити реалізацію громадянознавчого потенціалу всіх складових освітньої галузі «Громадянська освіта. Історія».

Основними завданнями вивчення дисципліни «Громадянська освіта та методика її викладання» є: поглиблення, систематизація знань про демократію, громадянське суспільство та його інститути; ознайомлення з світовим, європейським та національним досвідом громадянської освіти; реалізація особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів до навчання; підготовка майбутніх вчителів до використання інноваційних освітніх технологій, інтерактивних методик у викладанні курсу; створення умов для набуття студентами досвіду громадянської діяльності, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії в соціумі.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні особливості викладання курсу «Громадянська освіта» в школі	
Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу «Методика та методологія викладання «Громадянської освіти» в школі»	Знати: концептуальні основи громадянської освіти в ЗЗСО; особливості формування громадянської компетентності; місце і роль громадянської освіти в системі освіти України; принципи відбору змісту громадянської освіти у ЗЗСО; розвиток ідей про громадянське суспільство; різновиди громадянського суспільства; особливості соціально-класової структури українського суспільства; соціальну політику держави; генезу ідей про державу; характер української держави за Конституцією України; вплив держави на особу і суспільство; суперечності взаємовідносин між людиною та державою: індивідуалістичний, гуманістичний (природно-правовий) і державний (юридично-позитивістський) підходи; . мету й основні сфери діяльності ЄС; розвиток зовнішньоекономічних і політичних відносин України і їх роль в сучасному світі; офіційні документи ЄС щодо політики розширення Союзу; розвиток відносин Україна – ЄС; спільну стратегію ЄС щодо України; проблеми відповідності європейським стандартам економічного, соціального і політичного розвитку; угоди про формування Єдиного економічного простору в світлі євроінтеграційної стратегії України; Євроатлантичну інтеграцію як про стратегічний напрям зовнішньої політики України.
Тема 2. Поняття громадянського суспільства. Демократія в сучасному світі. Людина в ринковій економіці	
Тема 3. Суспільні відносини у громадянському суспільстві: людина (громадянин) – суспільство	
Тема 4. Європейський Союз. Україна в контексті європейських інтеграційних процесів	

Змістовий модуль II.	
Методика викладання курсу «Громадянська освіта» в школі	
Тема 5. Концептуальні засади громадянської освіти. Громадянська компетентність особистості	Знати: концептуальні основи громадянської освіти; принципи формування громадянських компетентностей; особливості впровадження громадянської освіти в навчально-виховний процес; моделі громадянської освіти та особливості їх реалізації в Україні; компоненти громадянських компетентностей: ціннісні, діяльнісні, процесуальні та шляхи їх розвитку; науково-методичні основи побудови уроку з громадянської освіти; принципи добору і конструювання змісту навчального матеріалу уроку громадянської освіти; відмінність традиційного навчання від інноваційного; методику підготовки нестандартних уроків як засіб підвищення пізнавальної активності учнів громадянської освіти; сутність громадянознавчих понять, їх роль у вивченні громадянської освіти; класифікацію понять; технологію формування громадянознавчих понять; етапи формування понять; способи ознайомлення із громадянознавчими поняттями; методику розв'язання задач як засобу застосування громадянознавчих понять; критерії оцінювання навчальних досягнень учнів; форми оцінки навчальних досягнень учнів; моніторинг і корегування громадянської компетентності учнів; принципи оцінювання і контролю навчальних досягнень учнів з громадянської освіти у вітчизняній та зарубіжній школі: системи, методи і принципи оцінювання; критерії оцінювання знань, умінь, навичок та їх практичне застосування із громадянської освіти; рівні навченості учнів з громадянської освіти; сучасні технології оцінювання рівнів навчальних досягнень учнів; види оцінювання; шкали оцінювання; про тестування як засіб підвищення ефективності процесу навчання і контролю у загальноосвітніх навчальних закладах. Типи та структура тестів, технологію їх використання.
Тема 6. Форми, методи та засоби навчання громадянської освіти	
Тема 7. Методика формування громадянознавчих понять	
Тема 8. Діагностика та оцінювання навчальних досягнень учнів	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК 2	Здатність бути критичним і самокритичним
ЗК 3	Здатність працювати в команді

ЗК 4	Здатність працювати автономно
ЗК 5	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
ЗК 6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 8.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
ЗК 11.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК 12.	Здатність до проведення наукових досліджень
ЗК 13.	Інтелектуальна комунікація
СК 7.	Здатність класифікувати види та типи релігійної комунікації, аналізувати когнітивні, психологічні та медійні технології впливу релігії на
СК 11.	Здатність управляти робочими або навчальними процесами у галузі гуманітарних наук, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів
СК 13.	Здатність виявляти сучасні тенденції розвитку сучасних державно-церковних відносинах та співіснування різних релігій і конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу
РН 1.	Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, конструювати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку і професійного самовдосконалення
РН 3.	Застосовувати сучасні методики і технології, володіти способами інформаційно-описової діяльності, систематизування даних, структурування
РН 9.	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань релігієзнавства до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
РН 10.	Приймати ефективні рішення при розв'язанні складних задач і проблем релігієзнавства та у ширших контекстах, зокрема в умовах неповної інформації та суперечливих вимог; аналізувати данні соціологічного дослідження релігійних явищ, процесів та застосовувати їх при моделюванні і прогнозування релігійно-конфесійних процесів.
РН 11.	Розробляти наукові і прикладні проекти у сфері релігієзнавства з урахуванням цілей та обмежень, а також соціальних, економічних і правових аспектів.
РН 12.	Знати психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання історії в закладі загальної середньої освіти та шляхи їхньої практичної реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

Літературні джерела

1. Бухлова Н. Навчасмо вчитися: діагностика і формування самоосвітньої компететності учнів. Київ: Шкільний світ, 2006. 128 с.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал. Полтава: Ред. газ. "Полтавський вісник", 1994. 191 с.
3. Визначення і вимірювання демократії. За ред. Д. Бітема. / Пер. з англ. Львів: Літопис, 2005. 312 с.
4. Вимірювання навчальних досягнень школярів і студентів: гуманістичні, методологічні, технологічні аспекти. *Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції*. Харків, 2003. 72 с.
5. Громадянин – Держава – Громадянське виховання. Антологія. / Упорядник М.П. Рагозін і О.В. Сухомлинська. Донецьк: Донбас, 2001. 262 с.
6. Громадянська освіта: Навч. посібник для 9,10,11- кл. загальноосвітніх навч. закл. / Р.А. Арцишевський, Т.В. Бакка, І.М. Гейко та ін. Київ: Генеза, 2002.
7. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення. Київ, 1997.
8. Гражданское общество: идея, наследие социализма и современная украинская реальность. Коллективная монография. / Науч. ред. И.Ф. Кононов. Луганск: Альма матер, 2002. 284 с.
9. Даль Р. О демократии. / Пер. с англ. Москва: Мысль, 2000. 208 с.
10. Державна програма інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2004-2007 роки. Київ. 2003.
11. Демократія: Антологія / Упоряд. О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. XXVIII+1108 с.
12. Горбатенко В., Вербицька П., Ковтанюк А. Історія для громадянина. Методичний посібник для вчителів. Львів: НВФ «Українські технології», 2003. 136 с.
13. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV. Станом на 1 січня 2006 року. Офіційне видання. Київ. 2006.
14. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. / *Інформаційний збірник МОН України*. 2000. №22.
15. Концепція громадянської освіти в Україні. / Громадянська освіта: Книга для вчителя / Р.А. Арцишевський та ін. – Львів: ТЕКА, 2002.
16. Концепція 12-річної середньої загальноосвітньої школи. / Документи про школу. Упоряд. Н.Мурашко. К.: Ред. загальнопед. газ., 2004.
17. Ле Дюк Лоуренс. Учасницька демократія: референдуми у теорії та на практиці. Харків: Центр Освітніх Ініціатив, 2002. 160 с.
18. Основи демократії: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / За заг. ред. А. Колодій. К.: «АйБі», 2002. 684 с.
19. Паденок В. Демократія і людина: Теорія і українська дійсність. *Політика і час*. 2003. №2.
20. Пасько І.Т., Пасько Я.І. Громадянське суспільство і національна ідея. (Україна на тлі європейських процесів. Компаративні нариси). Донецьк: ЦГО НАН України, УКЦентр, 1999. 184 с.
21. Максаковский В.П. Европейский Союз: уроки интеграции. *Красзнавство. География. Туризм*. 2003. № 25–28. С. 3 – 5.
22. Ми – громадяни України: Навчальний посібник з громадянської освіти для 9 (10) кл. серед. загальноосвіт. навч. закл. / О. Пометун, О. Дем'янчук, І. Ігнатова та ін./ За ред. О. Пометун. Львів: НВФ «Українські технології», 2002. 256 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі лабораторного заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим

компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (теми 1- 4) усне опитування, завдання для самостійного виконання	35
ЗМ 2 (теми 5-8) усне опитування, завдання для самостійного виконання	35
ІНДЗ	15
Підсумковий тест	15

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних і семінарських робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE